

MA SZAKDOLGOZATI KÖVETELMÉNYEK
SZTE BTK Szociológia Tanszék
2025 szeptember

1. A szakdolgozat célja, hogy bizonyítsa a hallgatónak a képzés szakterületén szerzett felkészültségét, miszerint:

- elsajátította a választott szak tananyagát,
- jártas a szociológia elméleti ismereteiben és empirikus módszertanában,
- képes eligazodni a szakirodalomban, képes értelmezni a szakmai szövegeket, ismeri a téma alapvető magyar nyelvű irodalmát, s ismer néhány, a témában fontos idegennyelvű publikációt,
- képes arra, hogy önállóan, a szakmai követelményeknek megfelelően olyan írásművet szerkesszen, mely tükrözi a tárgykör rendezéséhez és értelmezéséhez adott személyes hozzájárulását is.

2. A témaválasztás

2.1 A témaválasztást elősegítendő, szakdolgozati témaként a tanszék a kutatási gyakorlat alapját képező adatfelvétel témaköreit ajánlja.

2.2 A hallgató – a tanszéki oktatókkal történő konzultációk alapján – az ajánlottól eltérő, a tanszéki oktatók kutatási területével összefüggő témákat is választhat.

2.3 Olyan téma választásához, mely külső konzulens közreműködését igényli, tanszékvezetői engedély szükséges.

2.4 A témaválasztást a 3. félév kurzusfelvételi időszakának végéig kérjük a tanszéki irodában bejelenteni a szakdolgozati témaválasztó lapon.

2.5 Az ajánlott szakdolgozati témák listája a dokumentum végén, a mellékletben található (minden oktató elsősorban az itt felsorolt témákból vállal konzulensi szerepet)

3. Tartalmi és műfaji követelmények

3.1 A szakdolgozatnak nem kell új tudományos eredményt tartalmaznia, de meg kell felelnie az önálló alkotómunka (pl. elemzés, értelmezés) követelményeinek.

3.2 Műfaji követelmények: a szakdolgozat lehet

- klasszikus szövegek interpretációja
- szakirodalmi áttekintés és elemzés
- mások által végzett kutatás ismertetése és interpretálása
- egy nagyobb kutatásba illeszkedő kisebb részmunka elvégzése
- saját empirikus kutatáson alapuló munka (kvantitatív, kvalitatív vagy vegyes módszer)
- vagy más tudományos igényű írásmű, amit a konzulens előzetesen jóváhagyott.

Publicisztika, szépirodalmi szándékú írásmű, önvallomás, etikai vagy világnézeti hitvallás nem fogadható el szakdolgozatként.

4. Formai követelmények

4.1 A terjedelem a **2023. szeptember 1. után** a képzés munkanyelvén beadott szakdolgozatok esetében **szóközökkel minimum 80 000 karakter lábjegyzetekkel együtt**. A dolgozat 12-es betűméretben, 1,5-es sorközzel, Times New Roman betűtípus és 2,5 cm-es margószélesség használatával megírt önálló munka, mely terjedelemben nem számít bele a címlap, a tartalom- és irodalomjegyzék, a szövegben elhelyezett ábrák,

grafikonok és táblázatok, valamint a mellékletek, függelékek (adattáblák, interjúleiratok, interjú beleegyező nyilatkozat stb.).

4.2 A szakdolgozatnak eleget kell tennie a tudományos és szakmai irodalomban szokásos formai követelményeknek, azaz

- ép, nyelvtanilag helyes mondatokban kell fogalmazni, kerülve a zavaros, pontatlan fogalmazást, a helyesírási és gépelési hibákat;
- **világos tagolással** kell rendelkeznie, amelyből egyértelműen kiderül, hogy mi volt a szerző szándéka, milyen eljárásokat alkalmazott, milyen következtetésekre jutott (ennek a követelménynek leginkább az felel meg, ha a szakdolgozat készítője elkülöníthető bevezetést készít, szövegét fejezetekre és alfejezetekre osztja, amelyek között világos logikai összefüggés van, dolgozatát összegző zárszóval vagy befejezéssel látja el, amelyben megismétli főbb állításait);
- áttekinthető és következetes jegyzetelési eljárást követ (jegyzetbe nem kerül főszövegbe való közlendő, és fordítva);
- az **irodalmi hivatkozások** egyértelműek, az idézetek forrása nehézség nélkül azonosítható, hogy a plágiumnak, amely elégtelen osztályzatot von maga után, még a gyanúja se merülhessen fel! A választott hivatkozási formát (lábjegyzetes vagy szövegekzi (Harvard, APA stb.) a szakdolgozatban következetesen végig használja a szerző. A plágium szabályzat a mesterséges intelligencia használatára is vonatkozik: <https://arts.u-szeged.hu/karunkrol/szabalyzatok> **Kérjük a szabályzat alapos elolvasását és a benne foglaltak maradéktalan betartását!**
- **A mesterséges intelligencia használatának további szabályozása:** Az AI használat a szakdolgozat elkészítése során a következő esetekben használható: szakirodalom keresése, forrásanyagok rövidítése, összefoglalása, nyelvi és stilisztikai ellenőrzés, grafika készítése, idegennyelvű szöveg fordítása. **A dolgozat Felhasznált irodalom fejezetét követően egy különálló fejezetében (cím: AI használat a dolgozatban) a hallgató egyértelműen köteles jelezni az AI használat tényét,** az algoritmus/eszköz általánosan ismert nevét meg kell adnia, meg kell jelölnie a mesterséges intelligencia által előállított szövegrész(ek) kezdetét és végét, ki kell fejtenie, hogy milyen promptot használt, miben nem kapott kielégítő válaszokat, hogyan fejlesztette tovább a promptot, míg végül eljutott a dolgozatban szereplő végeredményhez. **Az AI által generált szöveg valóságtartalmáról a hallgatónak meg kell győződnie!**
- **A dolgozat fontosabb, mérlegelést és döntést igénylő részei, úgymint kutatási problémafelvetés, a kutatási kérdés(ek), a dolgozat empirikus fejezete(i), összegzés és konklúzió, a következtetések megfogalmazása nem készülhet generatív mesterséges intelligencia alkalmazásával!**
- Az AI használat ellenőrzése: a fenti módon jelölt szövegrészekben túl 20%-40% közötti valószínűség esetén a hallgatónak lehetősége van álláspontját kifejteni és megvédeni egy 2 tagú bizottság előtt. 40% feletti valószínűség esetében a szakdolgozat elégtelen, védelemre nem bocsátható.
- **Az AI használat** fejezet a következő **nyilatkozattal** zárul: „*A mesterséges intelligenciával generált tartalmakat ellenőriztem, a generált szövegek kimenetek valóságtartalmáról meggyőződtem, megfelelően jelöltem a dolgozatban minden AI használatot.*” A nyilatkozatot a hallgató köteles az aláírásával ellátni!
- az oldalak számozása egyértelmű;
- a szakdolgozat elméleti háttér fejezetében, a választott téma szakirodalmi feldolgozása során **a szó szerinti idézet** nem lehet több, mint az elméleti fejezet szövegének 15%-a. A saját kutatást bemutató módszertani fejezetben – interjú módszer választása esetén – a szó szerint idézett interjúrészletek az értelmezés, elemzés maximum 30%-át tehetik ki;
- a dolgozat tartalmaz **irodalomjegyzék** fejezetet, amely **szerzők vezetéknéve szerinti betűrendben** tartalmazza a feldolgozott forrásmunkákat. Az irodalomjegyzék megfelel a szakmában elfogadott követelményeknek (feltüntetni a használt munka szerzőjét, a mű címét, könyv esetében megjelenési helyét, kiadóját, megjelenési évét, folyóiratcikk esetében a folyóirat nevét, kötetszámát, a megjelenés évét és a

lapszámot, gyűjteményes munka esetében annak bibliográfiai adatait is; csak olyan irodalmat tartalmaz, amelyre a dolgozatban hivatkozás történik);

- az empirikus adatok közlése tekintetében megfelel az elfogadott szakmai normáknak (azaz mindig kiderül az adatok forrása, a táblázatok sorszámmal és címmel ellátottak, értelmezésükhöz minden szükséges információ meg van adva stb.).

A szakdolgozat benyújtásának feltétele a fenti feltételek hiánytalan teljesítése. Ha a szakdolgozat nem felel meg a megadott formai követelményeknek, nem lehet védeésre bocsátani.

5. Konzultációk

5.1 A szakdolgozat rendszeres konzulensi irányítás mellett készül. Ennek formája a kétféléves „Szakdolgozati szeminárium”, mely a konzulens tanár általi aláírással zárul. **A konzultációk elhanyagolása, illetve a konzulens által megadott feladatok határidejére nem teljesítése esetén a konzulens megtagadhatja az aláírást.**

5.2 **Keresztfélévben történő szakdolgozat leadás** esetén is köteles a hallgató az adott félév kezdetétől fogva **rendszeresen, de minimum két alkalommal személyesen konzultálni a konzulens oktatóval** attól függetlenül, hogy már az előző félévben teljesítette a Szakdolgozati szeminárium II. tárgyat.

6. A szakdolgozat leadásával kapcsolatos tudnivalók

6.1 A szakdolgozat leadási határideje általában minden évben április 30, keresztfélévben november 30.

6.2 **A hallgató köteles ezen időpontok előtt legalább két héttel - vagy a konzulens által előre írásban meghatározott időpontig - elküldeni a teljes szakdolgozatát a konzulensének e-mailen. A végleges szakdolgozat beadásának feltétele a konzulens írásbeli jóváhagyása** (e-mailben a tanszéki ügyintézőnek). Keresztfélévben történő szakdolgozatleadás esetén ugyanez érvényes, a hallgató köteles a leadási határidő előtt 2 héttel elküldeni a teljes szakdolgozatát a konzulensnek.

6.3 A hallgatók kötelesek figyelni a TO honlapján a Modulóba való záróvizsgára jelentkezés és a szakdolgozat pdf-ben történő feltöltésének határidejét. A szakdolgozatot a Modulóba való feltöltés előtt a tanszéki titkárság e-mail címére (socio@socio.u-szeged.hu) is el kell küldeni Word formátumban, a terjedelem ellenőrzése céljából, legkésőbb a leadási határidőt megelőző 2 órával.

6.4 A Modulóba való feltöltés utána szakdolgozatot nyomtatott formátumban, spirálózva két példányban kell a tanszékre leadni. (Beköttetni egy példányt sem kell; ezt helyettesíti a Modulóba feltöltött pdf-fájl, amelyet a könyvtár archivál.) Az egyik példányt a konzulens, a másik példányt az opponens kapja bírálatra. Mindkét példánynak mind formailag, mind tartalmilag meg kell egyeznie a Modulóba feltöltött fájlal. A véde után a hallgató visszakaphatja mindkét példányt (a Tanszék helyhiány miatt nem őrzi meg).

6.5 A szakdolgozat leadását el lehet halasztani a következő záróvizsga-időszakra, de az adott perióduson belül hosszabbítani nem lehet.

7. A kész szakdolgozatok értékelési szempontjai:

- Témaválasztás (relevancia, újszerűség, aktualitás)
- A kutatási probléma megfogalmazása (megléte, kifejtése, szakmai értéke)
- Felépítés, szerkezet (logikusság, arányosság)
- Tartalmi szempontok:
 - irodalomismeret
 - témakezelés
 - szakmai-tárgyi ismeretek
 - módszertani helytállóság

- Formai szempontok, követelmények

- külső megjelenítés
- hivatkozások (szakirodalomra, adatokra - sztenderdeknek való megfelelés)
- tartalomjegyzék
- irodalomjegyzék (sztenderdeknek megfelelő rendezettség)
- stílus, nyelvezet, nyelvhelyesség

8. A szakdolgozat védeése

Nftv. 50. § (3) A hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint lehető. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

8.1 A szakdolgozat védeése a záróvizsga keretében min. 3 tagú **bizottság** előtt történik, melynek összetételére a tanszékvezető tesz javaslatot. A bizottságnak külső szakember is tagja.

8.2 A szakdolgozat **minősítését** az opponens, ill. a szakdolgozati konzulens által adott érdemjegyek, valamint a védeés során nyújtott hallgatói teljesítmény értékelésének együttese adja. A szakdolgozati konzulens és az opponens véleményét a záróvizsga előtt legalább egy héttel ismertetni kell a hallgatóval.

8.3 Ha a szakdolgozat védeésre bocsáthatóságában eltér a bírálók véleménye, akkor a harmadik bíráló értékelése dönt.

8.4 A szakdolgozat védeése során a dolgozat készítőjének bizonyítania kell felkészültségét mind a dolgozat tárgykörében, mind pedig az ehhez kapcsolódó szakszociológiai, ill. elméleti és módszertani ismeretek terén.

9. A szakdolgozatra és a záróvizsgára vonatkozó szabályok a Szegedi Tudományegyetem Tanulmányi és vizsgaszabályzatában, Szeged, 2022. 08. 19. SZ-14/2021/2022, kiegészítve: az SZTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Tanulmányi ügyrendjével (hatályos 2023. 03. 21. napjától) találhatók meg: <https://arts.u-szeged.hu/karunkrol/szabalyzatok>

Melléklet: Az oktatók kutatási területei közül választható szakdolgozati témák

Balogh Péter

- Gazdaságyszociológia
- Társadalmi és kulturális erőforrások, együttműködés és konfliktus
- Társadalmi tőke és bizalom
- Vidékszociológia
- Társadalmi integráció, társadalmi egyenlőtlenségek
- Területi egyenlőtlenségek, fejlesztéspolitikai kihívások

Bugyi Anett

- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Fenntartható életmód
- Lassú életmód
- Lassú turizmus
- Életmód, fogyasztás és környezettudatosság összefüggései
- Város-vidék ellentét – vidéki dzsentifikáció

Fekete Mariann

- Ifjúságyszociológia témakörei (adatbázisok: Magyar Ifjúság 2000-2020, Youth Survey 2024)
- Oktatásszociológia témakörei (adatbázisok: PISA és más nemzetközi, ill. hazai mérési eredmények)
- A fiatalok életmódja, problématerképe, értékválasztása, társadalmi és politikai közérzete
- A fiatalok politikai aktivitása és részvétele (Aktív Fiatalok kutatássorozat adatbázisai 2011-2024)
- Generációs kultúrafogyasztás és szabadidős mintázatok az információs társadalomban

Kádár Zoltán

- Társadalmi mozgalmak
- Civilizáció- és kultúrkritika (felmerülő problémák és hátterük)
- A technológiai fejlődést (pro és kontra) érintő kérdések
- A filozófia és szociológia határterületei
- A szépirodalom és a szociológia határterületei
- Bér munka és tőke viszony problémái (történelmi perspektívák és a jelenkor)

Nagy Terézia

- Társadalmi integráció
- Kisebbségek helyzete és diszkrimináció
- Migráció, migránsok és migráns élethelyzetek
- Társadalmi felelősségvállalás
- Kapcsolati hálózatok

Paksi Veronika

- Nemek közötti egyenlőtlenségek (család, oktatás, munka, egészség stb)
- Nemek esélyegyenlősége a szervezetekben (karrierutak, vezetők, jövedelem, szerződések, esélyegyenlőségi tervek stb)
- Munka és magánélet egyensúlya (fizetett és fizetetlen munka, gyermeknevelés, ápolás stb.)
- Családi szerepek, házastárson belüli munkamegosztás, családon belüli erőszak
- Nemi szerepek és identitás
- Nemi sztereotípiák, szexizmus, nemi alapú diszkrimináció, szexuális zaklatás
- Feminizmus, maszkulinitás

RÁCZ ATTILA

- Városshiziológia
- Településutató, falu-város-régió
- Társadalmi távolság
- Migráció
- Ingatlanpiaci helyzet
- Társadalmi rétegződés, térbeli elkülönülés
- Demográfiai folyamatok
- Társadalomtörténeti elemzések

VARGA ÁRON

- Fiatalok lakhatási helyzete
- „Bérlői generáció” jelenség
- Lakhatási egyenlőtlenségek
- Szociálpolitikai témakörök (pl.: szociálpolitika története, szociálpolitikai intézkedések vizsgálata)
- Szegénység, szegénység politika
- Szociálpszichológia és szociológia határterületei
- Politikai törésvonalak

VINCZE ANIKÓ

- Digitális egyenlőtlenségek
- IKT-használat társadalmi hatásai
- IKT-használat és oktatási egyenlőtlenségek
- Egészségi állapot társadalmi összefüggései
- Egyetemisták jólléte a koronavírusjárvány alatt (felhasználható adatbázisok: C19 ISWS Szeged, Szeged Studies 2021)
- A COVID társadalmi összefüggései
- Egyéb egészségzociológiai témák
- Fordítók, tolmácsok társadalmi helyzete

SZTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

SZAKDOLGOZATI TÉMAVÁLASZTÓ LAP*

Név, Neptun-kód:	
Állandó lakcím:	
Születési hely és idő:	
Szak, tagozat, évfolyam:	

A szakdolgozat benyújtása a tanév félévében esedékes.

A szakdolgozat választott címe/témája:	
--	--

A konzulens neve, beosztása:	
------------------------------	--

a hallgató aláírása

a konzulens aláírása

A dolgozatot fogadó tanszék:	
------------------------------	--

A dolgozatot a tanszék részéről fogadom, a témaválasztást jóváhagyom. A szakdolgozattal szembeni elvárásokról (pl. feldolgozandó irodalom, tanárszakosok esetén a módszertani fejezet vagy a portfólió szükségessége) a hallgatót a konzulens a szakdolgozati szemináriumokon tájékoztatja.

Szeged, év hó nap

tanszékvezető aláírása

Csak kétszakos hallgató esetén töltendő ki:

A másik szakon benyújtandó/(korábban) benyújtott szakdolgozat választott címe/témája:	
---	--

A konzulens neve, beosztása:	
------------------------------	--

a hallgató aláírása

a konzulens aláírása

* A témaválasztó lapból egy példányt a szaktanszéken le kell adni!